

rend spreken over Zia's "zogenaamde islamisering". De vijfjarenplannen '78-'83 en '83-'88 onderstrepen de noodzaak van geboortebeperving en van onderwijs, vakopleiding en werkgelegenheid voor vrouwen. In 1978 zei Zia dat als er in de tijd van de Profeet computers en vliegtuigen hadden bestaan, de Profeet zeker toegestaan zou hebben dat vrouwen deze bedienden. In 1979 vervulde hij een oude wens van de vrouwenbeweging, een apart ministerie, dat o.a. "gelijke kansen in werkgelegenheid en onderwijs" voor vrouwen moet bewerkstelligen. Frustraties bezorgde Zia zowel de vrouwenbeweging als de fundamentalistische religieuze leiders in zijn stre-

ven om beiden te vriend te houden. Zijn revolutie ging weliswaar van start met een grote inbreng van het fundamentalisme, maar na de eerste overhaaste stappen heeft Zia gekozen voor voorzichtigheid. Zijn uit militairen en technocraten bestaand kabinet laat zich in de gevoelige vrouwenkwestie niet alleen door de wensen van de clerus leiden.

"De toekomst ziet er dus voor de vrouwenbeweging niet zo donker uit, als de 'opleving van de islam' op het eerste gezicht doet vermoeden", meent Mintjes. "Wel zal, zoals Zia ook onderstreept heeft, het meer dan ooit nodig zijn dat ook vrouwen 'ulama worden en haar rechten leren verdedigen in

termen die ontleend zijn aan de islamitische traditie en niet aan het westers feminisme. Er zal een moslisme 'feministische theologie' moeten komen." Een bescheiden begin daarvan meent Mintjes reeds waar te nemen.

Om zijn beleid te verdedigen tegenover de religieuze lobby kan Zia zich sinds 1982 ook beroepen op een uitspraak van het Federale Shariat Hof.

Mintjes: "Aanleiding was de kwestie of vrouwen als rechters aangesteld mogen worden. Dit Hof, waaraan ook een aantal 'ulama benoemd is, verwierp de visie van de Raad van Islamitische Ideologie dat vrouwen uitsluitend in familierecht als rechters mogen optreden. Ook wees het de 40 + condities van de Raad van de hand. Voorts uitte het Hof kritiek op de mening dat het getuigenis van een vrouw half zo zwaar telt als dat van een man en in hadd- en andere strafrechtelijke processen zelfs geheel ontoelaatbaar zou zijn. Herhaaldelijk werd in de uitspraak onderstreept dat de *Qur'an mannen en vrouwen gelijke rechten en plichten, gelijke beloningen en straffen geeft. Het Hof hekelde die interpretaties van de Qur'an die aan mannen een streepje voor geven.*

Over de veelbesproken term qawwam merkte het op dat dit 'verzorger' en niet 'opzichter' betekent en dat daar geen 'natuurlijke superioriteit' van de man aan ontleend kan worden. Al zal in de regel de man kostwinner zijn, ook de vrouw kan en mag dat zijn; de Qur'an (vgl. 4:32/36) zou duidelijk het recht van de vrouw op inkomen uit arbeid leren. Het Hof veroordeelde voorts het misbruik dat gemaakt wordt van tradities als 'vrouwen schieten tekort in verstand en godsdienst' en 'geen natie kan bloeien die een vrouw tot haar heerseres maakt'. Het stelde nadrukkelijk dat vrouwen niet per definitie minder verstand hebben dan mannen en het achtte vrouwen geschikt voor elke functie tot die van staatshoofd toe.

Een enkele minder gelukkige formulering daargelaten, komt deze uitspraak van het Federale Shariat Hof neer op het toekennen van gelijke juridische, politieke en sociaal-economische rechten aan vrouwen. Deze uitspraak, rechtstreeks gebaseerd op *Qur'an en tradities* als de bronnen van de islam, is een betere indicatie voor de kant die het, zeker op lange termijn, op zal gaan dan de starre aanbevelingen van de Raad van Islamitische Ideologie, die strikt de letter van de klassieke islamitische wetgeleerdheid volgen."

(BVK)

(ABC-press)

Wat gaat er echt om in deze gesluierde vrouwenhoofden in Iran? Dat ook in de Islam de vrouw zich niet neerlegt bij de positie die mannen haar toedachten blijkt in Pakistan